

Správa z neformálneho stretnutia Mladých vedcov SAV (11.4.2017)

Verzia 10.5.2017

Obsah

Úvod	2
Skupina č. 1: Postavenie doktorandov a post-doktorandov na jednotlivých ústavoch	2
Skupina č. 2: Školenia soft skills	3
Skupina č. 3: Popularizácia vedy	3
Skupina č. 4: Team-buildingové akcie	4
Skupina č. 5: Internetová stránka a webové aplikácie	5
Skupina č. 6: Organizácia stretnutí mladých vedcov	6
Záver	6

Program stretnutia

Aula SAV v areáli na Patrónke, 11. apríla 2017, 14:00

14:00	Privítanie účastníkov a úvodná prezentácia <i>Tomáš Michalek, Odbor vedy a výskumu SAV</i>
14:20	Rada mladých vedcov na Ústave polymérov SAV <i>Nikol Bugárová, Alena Šišková, Anna Zahoranová, Michal Procházka</i>
14:40	SCIMET v Biomedicínskom centre SAV <i>Silvia Schmidtová, Svetlana Miklíková</i>
15:00	Diskusia o návrhu stratégie podpory mladých vedcov SAV <i>Moderovaná diskusia v rámci 6 tematických skupín (World Café)</i> <ul style="list-style-type: none">- <i>Postavenie doktorandov na jednotlivých ústavoch (Michaela)</i>- <i>Školenia soft skills (Anna)</i>- <i>Popularizácia vedy (Svetlana)</i>- <i>Team-buildingové akcie (Nikol)</i>- <i>Internetová stránka a webové aplikácie (Michal)</i>- <i>Organizácia stretnutí mladých vedcov (Tomáš)</i>
16:00	Predstavenie výsledkov diskusie v pléne
16:15	Záver: Čo bude nasledovať po tomto stretnutí? <i>Tomáš Michalek, Odbor vedy a výskumu SAV</i>

Úvod

V nadväznosti na Všeobecné odporúčania zahraničného hodnotiaceho panelu, ktoré odporúčajú SAV zriadenie „Akadémie mladých vedcov“ zloženej z vyváženého pomeru mladých vedeckých pracovníkov zo všetkých ústavov SAV, ktorá by poskytla spoločnú platformu pre diskusiu o otázkach spoločného záujmu a dokonca by mohlo podporiť multidisciplinárny výskum (bod 5.1), a tiež v nadväznosti na Uznesenie Predsedníctva SAV č. 1217 (bod 3b), ktoré ukladá vypracovať návrh na vytvorenie „fóra mladých“, sa dňa 11. apríla 2017 v Aule SAV usporiadalo prvé neformálne stretnutie mladých vedcov SAV. Registrácia do databázy Mladých vedcov SAV bola rozposlaná všetkým riaditeľom ústavov SAV a následne bola zaslaná pozvánka na akciu všetkým registrovaným účastníkom (cca 175 ľuďom), z ktorých sa samotnej akcie zúčastnilo 55 doktorandov a post-doktorandov.

V rámci programu (viď vyššie) prebehli 3 prezentácie. Cieľom bolo účastníkom predstaviť ciele tohto stretnutia a rovnako vybrané pilotné projekty, ktoré už na niektorých ústavoch v tejto súvislosti prebiehajú. Úvodnú prezentáciu na tému predpokladov pre spoluprácu mladých vedcov v Slovenskej akadémii vied predniesol Tomáš Michalek z Odboru vedy a výskumu Úradu SAV. Následne odprezentovala Nikol Bugárová z Ústavu polymérov Radu mladých vedcov, ktorá už na ich ústave existuje od roku 2006. Poslednou bola prezentácia aktivít iniciatívy SCIMET, ktorú predstavila Silvia Schmidtová z Biomedicínskeho centra SAV. V ďalšej časti sa interaktívnou participatívnou metódou World Café prediskutovali v šiestich skupinách oblasti možných aktivít mladých vedcov a vedkýň SAV.

Skupina č. 1: Postavenie doktorandov a post-doktorandov na jednotlivých ústavoch

V rámci tejto skupiny prebiehala diskusia o postavení doktorandov a post-doktorandov na jednotlivých ústavoch SAV. Je treba poznamenať, že podmienky pre doktorandov a post-doktorandov nie sú na jednotlivých ústavoch rovnaké, z čoho pramenia aj niektoré z nasledujúcich podnetov. Je otázne, do akej miery sa môžu napr. podmienky pre doktorandov zjednotiť, ak každý ústav spolupracuje s inou univerzitou. Diskutovali sa tieto otázky:

- Stanovenie smernice práv a povinností školiteľov a doktorandov, kde by bola presne určená rola doktorandov. Rovnako potreba kontroly povinností školiteľov a doktorandov.
- Zrušenie obmedzenia maximálneho počtu strán pre dizertačné práce.
- Na niektorých ústavoch sa doktorandovi pozastaví štipendium počas absolvovania stáže, v čom vidia mnohí prekážku v snahe uchádzať sa o akúkoľvek stáž.
- Zvýšiť zapájanie doktorandov do písania a podávania článkov a projektov. Podporiť čítanie vedeckých článkov z danej problematiky a následnú kritickú diskusiu o nich.
- Organizácia školení soft skills pre doktorandov, ktorých univerzita je v Košiciach.
- Doktorandom vo vzťahu k univerzitám plynú mnohé povinnosti, neužívajú však výhody interných univerzitných doktorandov (nemôžu sa napr. uchádzať o grant). Problematické je aj uvádzanie afiliácie k univerzite, ktorá finančne ani odborne neprispieva k výskumu a experimentom.
- Problematika hodnotenia post-doktorandov, ktoré nemotivuje k zotrvaní na ústave. Mnohí mladí pracovníci, ktorým ich ústav neposkytuje veľkú možnosť osobného príplatku, odchádzajú pracovať do firiem, kde sú oveľa lepšie finančne ohodnotení. Otázne je, do akej miery sa situácia zlepší navrhovaným zvýšením minimálnej mzdy, na základe čoho by sa mala primerane zvýšiť aj tabuľková mzda.

Skupina č. 2: Školenia soft skills

V tejto skupine sa diskutoval záujem o jazykové kurzy a školenia mäkkých zručností (soft skills) na SAV, ako aj predchádzajúce skúsenosti diskutujúcich. Čo sa týka trvania, najviac sa prítomným pozdával model kratší poldenný/jednodňový kurz pre projekty a dlhšie semestrálne kurzy pre cudzie jazyky. Diskutovala sa aj otázka „sezónnych“ kurzov, napr. kurzy o projektoch na jeseň a kurzy o písaní článkov na jar. Taktiež sa diskutovalo o možnosti otvoriť takéto podujatia aj pre študentov VŠ, takto by sa SAV lepšie zviditeľnila a prilákala mladých študentov (ak sa nenaplní kapacita medzi pracovníkmi). Ako predchádzajúce skúsenosti ľudia uviedli napr. semináre pre doktorandov, kde študent prezentuje svoju tému a dostane od účastníkov spätnú väzbu. Alebo prípadne „journal club“, kde sa referuje o prečítaných článkoch. Na niektorých ústavoch fungujú/fungovali tiež kurzy angličtiny.

Diskutované typy školení/kurzov:

- Písanie projektov. Najväčší záujem bol o slovenské granty (VEGA a APVV), hlavne napr. diskusie s hodnotiteľmi (kde sa najčastejšie robia chyby pri písaní). Taktiež bol záujem o informácie o možnostiach zahraničných pobytov (SAIA) a európskych grantových schém.
- Jazykové kurzy by mohli prebiehať formou kurzov v rámci areálu SAV, alebo ako finančný príspevok na preplatenie časti kurzového poplatku. Padol návrh zhromaždiť informácie o prebiehajúcich jazykových kurzoch na rôznych ústavoch SAV (ak by niekde mali voľné miesto, dalo by sa doplniť účastníkom z iného ústavu). Okrem angličtiny sa spomínala aj nemčina, hlavne kvôli geografickej blízkosti s Rakúskom, s ktorým existuje spolupráca na rôznych úrovniach.
- Akademické písanie (ako správne napísať článok, abstrakt a pod.). Nie je jasné, či takí odborníci existujú na Slovensku (možnosť obrátiť sa aj na súkromné firmy). Dôraz by sa mal klásť na kvalitu poskytovanej služby.
- Vymožiteľnosť autorských práv.
- Biznis kurzy (zakladanie firmy/start-upu, hľadanie sponzorov a pod.)
- Time management, ktorý by bol dostupný napr. aj pre školiteľov/vedúcich tímov.

Skupina č. 3: Popularizácia vedy

Táto skupina sa venovala viacerými okruhom širšie chápanej popularizácie vedy.

1) Popularizácia vedy (v užšom význame)

Vo vzťahu k verejnosti sa diskutovalo o možnosti organizovať podujatia spojené s nejakou udalosťou (medzinárodné dni, výročia narodenia a pod.) a organizovať ich na dostupných/zaujímavých miestach. Program podujatia by mal byť taký, aby zaujal všetky vekové kategórie a oslovil aj tých, ktorí záujem o danú problematiku ešte neprejavili. Tiež by bolo vhodné zapojiť sa do podujatí, ktoré už bežia (napr. Profesia Days) alebo zorganizovať nové, napr. niečo na štýl TEDx, spolupráca s CVTI/ Univerzitnou knižnicou a pod. Je nutné objasniť úlohu vedca, keďže verejnosť občas nemá jasnú predstavu, čo všetko vedec robí. Treba sa pokúsiť dostať knižné publikácie vydané v rámci SAV do predaja do väčších kníhkupectiev.

Čo sa týka škôl, možno organizovať popularizačné akcie pre školy, osloviť najmä VŠ – nalákať ich na PhD štúdium. V tomto ohľade je potrebné vyriešiť otázku kreditov – za prednášky na školách, v rámci ústavu alebo iných akcií, by mali študenti dostávať kredity.

2) Medializácia

V rámci medializácie sa diskutovali nasledujúce body:

- Zapojiť sa do vedecko-popularizačných relácií, uverejňovať články v novinách, online a pod. („Sme experti“)
- Facebooková stránka (uverejniť videá vedcov/rozhovory, zaujať príbehom/osobnosťou).
- Poskytnúť zoznam pracovníkov, ktorí sú ochotní vystupovať v médiách (v prípade, že ich oslovia, keď hľadajú nejakého odborníka na danú problematiku).
- Každý ústav by mal mať osobu zodpovednú za komunikáciu s médiami.
- Zorganizovať školenie/workshop „Ako vystupovať v médiách“.
- Zviditeľniť sa aj prostredníctvom blogov.

3) Komunikácia

Bolo by prospešné zlepšiť komunikáciu v rámci ústavov SAV, napr. vzájomne sa informovať o akciách, ktoré sa organizujú (vytvoriť „kalendár“ akcií). Množstvo ústavov organizuje veľa akcií, do ktorých by mohli byť zapojené aj iné ústavy. Bolo by napr. zaujímavé pripraviť seminár/event, kde by mladí vedci a vedkyne prezentovali svoju prácu metódou „Pecha Kucha“ (tzn. vizuálnym vyjadrením pomocou obrázkov). V popularizácii a medializácii zdôrazniť aj slovo „vedkyňa“, nech sa dostane do povedomia, že toto povolanie vykonávajú aj ženy.

Skupina č. 4: Team-buildingové akcie

Výsledkom diskusie tejto skupiny sú nasledujúce nápady a podnety.

- Národná kampaň s názvom „Do práce alebo do školy na bicykli“, ktorá je obľúbenou aj medzi vedcami SAV a radi sa jej zúčastňujú. Táto kampaň aktuálne prebieha a preto sa naskytla otázka, či sa nevytvorí aj interná súťaž tímov, ktoré sa do kampane registrujú.
- S pozitívnym ohlasom sa stretla myšlienka na vytvorenie 1. plesu SAV. Prvý ročník by bolo možné uskutočniť už vo februári 2018. Táto akcia by bola významnou spoločenskou udalosťou, ktorá by v tak veľkej a dobre známej inštitúcii ako je SAV nemala chýbať.
- Vytvorenie športového dňa SAV alebo dňa detí SAV. Jednotlivé ústavy majú svoje malé športové dni, ale tu by sa kládol dôraz na rozšírenie možností spoznať sa aj medzi oddeleniami SAV. Zaujímavou témou boli aj športové turnaje (vo volejbale, futbale, bedminton, stolnom tenise, príp. florbale). Zapojili by sa zmiešané tímy zostavené z hráčov z jednotlivých ústavov. Najjednoduchším na zorganizovanie sa javí volejbalový turnaj vzhľadom na fakt, že ihrisko je voľne k dispozícii v areáli SAV.
- Bol záujem aj o výlety na bicykloch v menších skupinkách a o vytvorenie skupiny, kde by sa vedeli mladí dohodnúť na behaní alebo korčuľovaní v menšom počte, prípadne účasť na podujatí Bratislava inline alebo rôznych súťažiach v behoch (Bratislavský maratón). Podobne by sa dalo chodiť aj na menej športové a viac spoločenské akcie ako je napríklad bowling.
- Diskutovalo sa aj ohľadom vytvorenia posilňovne alebo aspoň work out ihriska v areáli SAV. Otázky boli aj na permanentky do plavárne alebo na cvičenie jogy v areáli SAV (na Virologickom ústave).

- Jednou z prvých spoločných akcií by mohlo byť spoločné posedenie pri guláši, kde by bolo možné lepšie sa spoznať a vedieť tak neskôr spolupracovať. Diskutovalo sa o mieste, kde by sa to mohlo uskutočniť (Partizánska lúka alebo areál nad Virologickým ústavom). Záujem bol aj o akciu typu chata (Stará Lesná, príp. Smolenice). Nešlo by o čisto športové akcie (turistika/splav), ale aj o kreatívne aktivity na spoznanie a stmelenie kolektívu mladých z jednotlivých oddelení. Ďalej napr. sezónne akcie spojené s ochutnávkou vín alebo degustáciou piva. Jednalo by sa o zorganizovanie mladých a vytvorenie výletu do Trnavy alebo Pezinku, v čase keď sú tieto akcie aktuálne.
- Záujem bol aj o vytvorenie vedeckej kaviarne alebo filmového klubu ako spoločnej akcie pre všetky 3 oddelenia v priestoroch SAV.

Skupina č. 5: Internetová stránka a webové aplikácie

V diskusii sa riešila nutnosť vytvorenia verejného priestoru na internete, ktorý by slúžil na zdieľanie informácií a vzájomnú komunikáciu medzi mladými. Diskutujúci mali záujem najmä a sumarizovanie informácií týkajúcich sa doktorandského štúdia, pracovných príležitostí a grantov pre mladých.

Zo začiatku však bude potrebné hlavne spojiť mladých ľudí na SAV a preto sa ako správny prvý krok javí vytvorenie diskusného fóra. Vytvoreniu diskusného fóra predchádzalo vytvorenie skupiny na sociálnej sieti facebook, ktorá vznikla hneď po nultom neformálnom stretnutí (pod názvom Mladí vedci SAV). Do tejto skupiny sa hneď v prvý deň jej vytvorenia pripojilo približne 150 ľudí. Aj toto číslo poukazuje na záujem mladých ľudí na SAV navzájom komunikovať a byť informovaní o dianí. Ďalším krokom by teda mohlo byť vytvorenie diskusného fóra, ktoré by bolo prehľadnejšie a vhodnejšie na riadenú diskusiu ako skupina na facebooku.

Fórum by malo slúžiť najmä na internú komunikáciu medzi mladými na SAV, avšak akýkoľvek návštevník by mohol mať možnosť fórum navštíviť a prečítať si príspevky označené ako "verejné". Registrácia by mohla byť podmienená emailovým kontom SAV. Len zaregistrovaní budú mať možnosť pridávať príspevky a vytvárať diskusné vlákna. Fórum by malo byť prirodzene rozdelené na rôzne témy, do ktorých budú môcť zaregistrovaní postupne pridávať vlákna. Na diskusiu budú dohliadať vybraní administrátori a moderátori. Fórum by dobrovoľne vytvorili a spravovali mladí ľudia z SAV. Avšak je potrebné požiadať predsedníctvo SAV o možnosť používať sub-doménu na serveroch sav.sk (napr. mladi.sav.sk).

Návrh štruktúry fóra, ktorý vyplýva z diskusie na stretnutí:

- PhD. štúdium (všetko pre doktorandov a pre budúcich doktorandov)
- Aktivity a podujatia mladých SAV (čo sa deje medzi mladými na SAV)
- Granty pre mladých (aké sú možnosti získať finančnú podporu)
- Pracovné pozície a stáže (rôzne pracovné pozície na ústavoch SAV, ale aj mimo nich)
- Rady a manuály (ako písať publikácie, projekty, žiadosti o granty, ...)
- Konferencie (informácie o konferenciách)
- Popularizácia (možnosti ako popularizovať vedu a SAV)
- Kaviareň (miesto, kde sa môže diskutovať čokoľvek)

Najdôležitejšie informácie a výsledky diskusií by sa následne mohli publikovať na webovej stránke. Napr. rôzne návody a manuály, pracovné pozície a granty.

Skupina č. 6: Organizácia stretnutí mladých vedcov

V rámci diskusie o tom, ako by sa mali organizovať stretnutia mladých, sa riešila najmä otázka formálneho uchopenia týchto aktivít. V prvom rade by sa v rámci tejto platformy mali prekonať stereotypy, ktoré existujú medzi jednotlivými oddeleniami vied SAV. Malo by sa dbať na to, aby nedochádzalo k škatuľkovaniu jednotlivých mladých vedcov a vedkýň len podľa toho, na akom ústave pôsobia. Uviedol sa príklad Fóra historiae, ktoré sa v tejto súvislosti v minulosti snažil rozbehnúť Historický ústav SAV. Heslo platformy by malo znieť: „Spolupracovať, nie súťažiť!“

Formálna štruktúra takejto platformy je však dôležitá pre vzťahy s predsedníctvom SAV a vedením ústavov. Mal by sa vytvoriť koordinačný tím, zložený z 3 zástupcov z každého z troch oddelení vied (každý by zastupoval jednu z troch skupín ústavov, ktoré existujú v rámci oddelení vied). Akoby sekretárom tohto koordinačného tímu by bol zástupca Úradu SAV, inak by si boli členovia rovní, nikto by nebol vedúcim/ predsedom, alebo podobne. Hlavným cieľom koordinačného tímu by malo byť udržiavať komunikáciu v rámci platformy, pravidelné zdieľať informácie o aktivitách a vyvíjať snahy smerom k (samo)financovaniu spoločných aktivít. Koordinálny tím by mal pripraviť akčný plán svojej činnosti, spolu s míľnikmi (milestones), ktoré chce dosiahnuť, aby sa neskôr mohla jeho činnosť jednoducho zhodnotiť.

Medzi aktivity, ktoré by sa mali riešiť ako prvé, patria:

- Zverejnenie odporúčaní hodnotiaceho panelu
- Príprava vstupných školení pre doktorandov (orientation training)
- „Divoká karta“ – ako koncept, pri ktorom sa vyberú dva najnepravdepodobnejšie ústavy, ktoré by mohli kooperovať, a tie si vzájomne jeden u druhého odprezentujú svoju činnosť. Cieľom je podporiť prezentačné schopnosti pred publikom, ktoré danej téme nerozumejú a zároveň podpora interdisciplinárnej spolupráce medzi ústavmi.
- Prieskum o škôlke

Čo sa týka názvu platformy, diskutovali sa varianty ako fórum, platforma, akadémia, cech, klub, združenie, organizácia, spolok a pod. Treba sa tiež poučiť z minulých projektov ako Veda chce žiť a projektu starej škôlky. A rovnako vymedziť sa voči podobným štruktúram ako Asociácia doktorandov Slovenska.

Záver

Z diskusie neformálneho stretnutia Mladých vedcov SAV plynú tieto závery:

- 1) Predsedníctvu SAV sa predloží návrh na vytvorenie platformy s názvom Mladí vedci SAV (ktorý bol v internetovom prieskume najpopulárnejší), v rámci ktorej bude prebiehať koordinácia aktivít mladých vedcov a vedkýň SAV.
- 2) Pripraví sa návrh aktivít platformy pre najbližšie obdobie, a to tak, aby odrážal diskusie, ktoré prebehli v rámci šiestich skupín neformálneho stretnutia Mladých vedcov a ktoré sú obsahom tejto správy.